

»Če bi me zadela krogla,
In objel me smrtni val.
Vedi draga domovina
Zate sem se žrtvoval«

Odkritje spomenika v Slavini

Spoštovani vsi prisotni tu, kjer smo se zbrali, da počastimo spomin na primorska rodoljuba, ki sta v času, ko je naša domovina ječala pod fašističnim škornjem, kljubovala pohlepnemu tujcu, željnemu naše zemlje in krvi. Bila sta neustrašna junaka, ki jima je nit življenja, pretrgal strel iz sovražne puškine cevi.

Vilhar Alojz se je rodil v cvetočem maju pred 110 leti. Odraščal je v narodno - zavedni slovenski družini. V Postojni se je po končani ljudski šoli, izučil kovaškega poklica, kar je bila družinska obrt.

Poleg trdega dela, je bil tudi član in pozneje tajnik Narodne čitalnice (1918 -1922) v Postojni. Družil se je z somišljeniki, pravimi rodoljubi, zato je imel stalne konflikte z takratno italijansko oblastjo.

Molk Stanko, iz Dolenje vasi pri Planini, rojen v rožniku, 1899 leta, le dve leti mlajši od Vilharja. Sin gozdnega čuvaja, je rad zahajal v naravo. Bil je bister in odločen. Vojaški rok je služil 1917 leta, v gorskem strelskem polku. Čez 1 leto je že bil v Mariboru Maistrov borec.

Po odsluženju vojaščine je delal tudi Prestranku kot lesni manipulant. Tu se je srečal z soborci proti fašizmu in njegovi genocidni politiki.

Po značaju pogumen in včasih izzivalen, tak primer je bil, ko se je preoblekel v žensko in plesal z karabinjerskim oficirjem. Pogosto je prihajal v Pivko, takratni Šempeter.

Pivška kotlina je bila zibelka narodno visoko zavednih Primorcev. Njihove odločitve in dejanja so bila spontana, motivirana globoko v njihovi človeški prizadetosti. Bili so kriki za preživetje naroda na tem ozemlju. Drugega jim ni preostalo kot upor !

Toda potrebovali so orožje, potrebovali denar za delovanje organizacije, ki so jo takrat na samem začetku imenovali Pivška organizacija, pozneje TIGR.

Tako je padla odločitev, da napadejo carinarnico na Prestranku, 3.aprila, 1926 leta. Napad ni bil dovolj dobro organiziran, zato so bile žrtve. .Padel je pobudnik napada Alojz Vilhar in ilegalni kurir Stanko Molk. Sledile so aretacije in tovariši so bili obsojeni na različno dolge zaporne kazni.

Spoštovani vsi prisotni, vsako dejanje je treba gledati skozi čas in prostor v katerem se je zgodilo. Rodoljubom –Tigrovcem je bilo skupno: narod in njegova obramba! Tigrovci so z svojim uporom ustvarili antifašistično epopejo, ki ji v Evropi ni primerjave.

Pogum, da so se uprli proti takšnemu stroju fašizma na pohodu v 20 letno teptanje človekovih pravic in dostojanstva na našem ozemlju, je veličasten.

Tigrovci so se večinoma vključili v partizanski boj 1941 leta, saj je bilo to le nadaljevanje njihovega boja, do končne osvoboditve.

Zato bodimo ponosni na svoje tigrovske korenine!

Bruna Olenik

Predsednica postojnske enote TIGR